

Srečanje nekdanjih celjskih taksatorjev

Po dolgotrajnih pripravah smo 21. sušca pripravili prvo srečanje nekdanjih celjskih taksatorjev in njihovih ožjih sodelavcev iz obdobja 1955-1970. Namen srečanja je bila predvsem nesprejemljiva žalostna navada, da hodimo le za pogrebi nekdanjih službenih kolegov, zanemarjamo pa možnost, da se živi in kolikor toliko zdravi skupaj poveselimo, si izpovemo kako poteka naše življenje in še posebno, da v humorističnem slogu obudimo številne zgođe in nezgođe iz časov aktivnega službovanja.

Na ta prvi spomladanski dan 2002 se nas je zbralo 17 nekdanjih urejevalcev, tehničnega osebja in ožjih sodelavcev. Sedem jih iz različnih razlogov ni prišlo, kar 12 pa je že pokojnih. K srečanju sta veliko prispevala tudi dva mlajša kolega – taksatorja iz Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Celje s primerjavo nekdanje in sedanje metodologije in tehnologije izdelave gozdnogospodarskih načrtov. Že razlika med nekdanjimi veličastnim kolektivom odseka, oddelka, sektorja ali obrata za urejanje gozdov in trenutno zasedbo službe za urejanje gozdov je naravnost frapantna. Na celjskem gozdnogospodarskem območju je bilo v času sezone (od aprila do oktobra) poleg šefa še kakih 6 taksatorjev-projektantov, pa šest pomočnikov taksatorja, geometer in tehnični risar, vodja zemljiške knjige, vodja pisarne, trije tehnični računarji in strojepiska – okroglo 20 uslužbencev, na terenu pa cela armada sezonsko zaposlenih obeleževalcev (»farbačev«), klupantov ter figurantov za geodetske in taksacijske meritve. Ob prvem urejanju gozdov neke gozdnogospodarske enote je sodelovalo celotno operativno gozdarsko osebje od šefov gozdnih obratov, do revirnih gozdarjev in logarjev, ki so v takratnih časih še obstajali. Danes na celotnem celjskem gozdnogospodarskem območju obvladujejo celotno dejavnost urejanja gozdov reci in piši trije urejevalci. Razumljivo je, da prvo urejanje terjaja največ dela, časa in stroškov, obnova načrta-revizija pa neprimerno manj. Lesno zalogo smo ob prvem urejanju gozdov ugotavljali s polno klupnjo, le mlajše enodobne in varovalne sestoje smo ocenjevali okularno ali s pomočjo kakih dendrometričnih tablic. Taksacijski podatki so se obdelovali po zamudnih in mukotrpnih postopkih – »pešč«, s pomočjo logaritimičnih računal – »rehenšibrov« ali s kakim preprostim računskim strojčkom – »mlinčkom«. O računalnikih ni bilo ne duha ne sluha.

Meje formiranih – izločenih oddelkov in odsekov

se je zamudno snemalo z busolnimi teodoliti ali celo z ročnimi busolami ter izrisalo v gospodarske karte na osnovi busolnega poligona.

Največ dragocenega časa pa je terjalo urejanje zasebnih gozdov po parcelnem sistemu. Obeleževanje posestnih mej ni bilo samo zamudno, ampak je pripeljalo pogosto do skrajno konfliktnih situacij, pravih dram med lastniki gozdov – »mejaši«. Takrat smo bili taksatorji prisiljeni, da z vso avtoriteto vzamemo rešitev sporov v svoje roke in odločimo, da bomo lastniško mejo označili »točno po mapi«. Razgrnili smo karto, povizirali preko ročne busole in izjavili: »Meja gre točno med tema dvema drevesoma in pika!« Praviloma so se mejaši tej avtoritativni odločitvi z vsem spoštovanjem uklonili.

Izredno olajšanje in poenostavitve so kasneje prinesle nove urejevalne metode, zlasti oddelčno urejanje in prehod na medparcelno gospodarjenje, uporaba vzorčnih metod, računalniška obdelava podatkov in uporaba aero posnetkov.

Kar zadeva zgodovino urejanja gozdov na celjskem, lahko z zadoščanjem ugotovimo, da nismo bili ravno med zadnjimi v Sloveniji. Zdi se mi prav, da na kratko omenim nekaj dosežkov celjske taksacije v preteklosti, saj jih je večina že šla v pozabo. Naj jih nekaj naštejemo po kronološkem zaporedju:

– 1825 je bila izdelana »Fragmenta«, to je opis državnih gozdov okrog Slovenskih Konjic namenjenih prodaji knezom Windischgratzom.

– 1863 je bil izdelan opis in geodetska premerba »Gospoščine Rogatec« last kneza A. Windischgratzeta.

– 1946-1949 je bila opravljena splošna inventarizacija gozdov v Sloveniji.

– 1953 – izdelan prvi popolni gozdnogospodarski načrt za gozdove SLP (splošno ljudsko premoženje) – GGE Rogaška Slatina, sledijo pa Vitanje, Slovenske Konjice, Jurklošter in Celje.

– 1955 – osnovno urejanje GGE Bohor za GG Brežice, ki ni imelo svoje taksacije.

– 1958 – prvo urejanje GGE Šoštanj za GG Nazarje, ki prav tako ni imelo svoje urejevalne službe.

– 1959 – menda prva razgrnitev gozdnogospodarskega načrta, ki smo ga Celjani izdelali za GG Nazarje, ki pa ni bila preveč uspešna.

– 1960 – začetek urejanja zasebnih gozdov na celjskem gozdnogospodarskem območju.

– 1961 – Zavod za napredek gospodarstva Celje financira študijo »Statistične metode urejanja gozdov

Gozdarstvo v času in prostoru

okraja Celje« avtorjev Kneza, dr. Čokla in Krasnova.

– 1961 – prva računalniška obdelava taksacijskih podatkov v Sloveniji v sodelovanju z Birojem za urejanje gozdov (dr. Košir) na računalniku LTH Škofja Loka.

– 1962 – prvo proučevanje gozdne vegetacije na Štajerskem – fitocenološko kartiranje pod vodstvom dr. Tregubova in dr. Wrabra iz SAZU.

– 1966 – Republiški seminar iz urejanja in gojenja gozdov na objektih GO Šempeter pod vodstvom dr. Mlinška, kasneje znanega kot »medparcelno urejanje in gojenje gozdov«.

– 1967 – prvo urejanje zasebnih gozdov po švicarski metodi Stalnih vzorčnih ploskev.

– 1967 – Sektor za urejanje gozdov GG Celje ima glavne zasluge za uspešno izvedbo VIII. Republiškega smučarskega prvenstva gozdarjev, lovcev in lesnoindustrijcev v organizaciji DIT Celje na Celjski koči.

1969 – vpeljava računovodske računalniške obdelave na GG Celje na strojih Ascota, pri čemer je bila tudi taksacija »poskusni zajček«.

To je le nekaj zanimivosti iz bližnje zgodovine

celjske taksacije, ki je poskušala biti vedno med prvimi v uvajanju strokovnih novosti.

Do danes se je nabralo že lepo število elaboratov. Oblika in formati so se menjavali. Prvi so imeli grozovit format A₂ (420x594 mm) in težo, ki so jo obvladovali le najkrepkejši operativci. V takšne elaborate smo stlačili vse: opisni in tabelarni del, gozdnogospodarske karte in razne priloge. Format se je kasneje zmanjšal na A₄, imel je tudi več sestavnih delov. Napravili smo celo poskusni elaborat po vzoru norveške taksacije v obliki ločenih listov, ki se po želji in potrebi vzamejo iz njega – princip »letečih listov« ali »fliegende Bletter« kot pravimo.

Še bi lahko našteval zanimivosti in veliko anekdot iz življenja taksatorjev, vendar bi to že preseгло okvir tega prispevka. Ugotavljali smo, da so se časi in razmere v gozdarstvu od takrat, ko smo pričeli službovati, do danes bistveno spremenili, žal po naši oceni na slabše. Sklenili smo, da to srečanje ne bo zadnje, ostalim taksatorskim kolegom v Sloveniji pa priporočamo, da si omislijo kaj podobnega.

Boris KRASNOV univ. dipl. inž. gozdarstva

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
Odssek za gozdarstvo

....., dne.....

P o z i v

v smislu razpisa Okrajnega ljudskega odbora – Uprave za gozdarstvo v Ljubljani št. 700/1 z dne 30.XII.1955

Vas pozivamo, da se dne

javite v Vaši parceli št., krajevno ime.....

.....k.o.

Gre za obeleževanje Vaše parcele, ker se bo v letu 1959 vršila taksacija gozdov. Ako v danem roku ne bo zaznamovana Vaša parcela, se bo proti Vam uvedel postopek, obenem izgubite pravico do sečnega dovoljenja za dobo 5 let, poleg tega se vpelje za vse nerazmejene parcele skupno gospodarstvo z vašimi mejaši, s katerimi meje niso ugotovljene in označene.

PODOKOLNA ZVEZA
za kmetijsko in gozdarstvo
LJUBLJANA 1

Referent za taksacijo:

S takšnimi pozivi smo v petdesetih letih 20. stol. vabili (pozivali) lastnike gozdov na obeleževanje parcelnih mej. Takrat se je polna premerba še opravljala po posameznih parcelah. (arhiv Perko)